

4. International Standards of Supreme Audit Institutions. INTOSAI Guidance for Good Governance. Level 3: Fundamental Auditing Principles [Electronic resource]. – Available online at: <http://www.issai.org/3-fundamental-auditing-principles>.

Хомич О.В.

студентка,

Науковий керівник: Бондарєва Т.Г.

кандидат економічних наук, доцент,

*Національний університет водного господарства
та природокористування*

АНАЛІЗ СТАНУ РЕФОРМУВАННЯ ЄДИНОГО СОЦІАЛЬНОГО ВНЕСКУ В УКРАЇНІ

Питання дотримання норм трудового законодавства та гарантій в оплаті праці є важливими як для кожного окремого працівника, так і для підприємств та економіки в цілому. В Україні ці питання набувають гострого значення у зв'язку з погіршенням умов життя населення, поширенням проблеми бідності в останні роки. Продумана політика держави в питаннях регулювання трудового законодавства та оплати праці повинна забезпечити дотримання суспільних інтересів, встановити баланс між потребами працівників та можливостями роботодавців.

В цьому контексті важливу роль відіграють питання оподаткування доходів громадян, адже зі зростанням мінімальної заробітної плати у 2017 році пропорційно зросли також і податкові платежі. Сьогодні для малого та середнього бізнесу податки на заробітну плату є однією з найбільших статей витрат, що перераховуються до бюджету. Детальніше розглянемо один з таких податків – єдиний внесок.

Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (ЄСВ) – консолідований страховий внесок, збір якого здійснюється до системи загальнообов'язкового державного соціального страхування в обов'язковому порядку та на регулярній основі з метою забезпечення захисту у випадках, передбачених законодавством, прав застрахованих осіб на отримання страхових виплат (послуг) за діючими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування [1].

Платниками єдиного внеску є роботодавці:

- підприємства, установи та організації, інші юридичні особи, утворені відповідно до законодавства України, незалежно від форми власності, виду діяльності та господарювання, які використовують працю фізичних осіб на умовах трудового договору (контракту) або на

інших умовах, передбачених законодавством, чи за цивільно-правовими договорами (крім цивільно-правового договору, укладеного з фізичною особою-підприємцем);

- фізичні особи – підприємці, зокрема ті, які використовують працю інших осіб на умовах трудового договору (контракту) або на інших умовах, передбачених законодавством про працю, чи за цивільно-правовим договором;

- фізичні особи, які забезпечують себе роботою самостійно, та фізичні особи, які використовують працю інших осіб на умовах трудового договору (контракту);

- та інші платники, зазначені у статті 4 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» [1].

Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування в 2017 році становить 22 % від фонду оплати праці (мінімальний щомісячний страховий внесок – 704 грн. за кожного працівника, який перебував у трудових відносинах повний календарний місяць або виконав норму робочого часу за місяць). Винятком є заробітна плата працівників-інвалідів, які працюють на підприємствах, в установах, організаціях, до доходу яких застосовується ставка ЄСВ в розмірі 8,41 %, 5,5 % або 5,3 % (у відповідності до п. 13 та 14 ст. 8 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування»).

Варто зазначити, що у багатьох випадках, коли заробітна плата працівника за місяць менша мінімальної, підприємству у 2017 році необхідно сплачувати ЄСВ за нього у розрахунку з суми 3200 грн., тобто з розміру мінімальної заробітної плати ($3200 * 22 \% = 704$ грн.).

Вимога щодо нарахування ЄСВ з мінімальної зарплати діє, зокрема, в таких випадках:

- якщо працівника прийнято з першого робочого дня та звільнено останнім робочим днем звітного місяця;

- якщо працівник (за основним місцем роботи) працює на умовах неповного робочого часу;

- якщо працівник частину місяця перебував у відпустці без збереження заробітної плати (база нарахування ЄСВ не перевищує розміру мінімальної зарплати);

- для працівників, які виконують на тому ж підприємстві, в установі, організації поряд зі своєю основною роботою, додаткову роботу за іншою професією (посадою) (оскільки це є основним місцем роботи);

- для працівника (за основним місцем роботи), який відпрацював частину місяця, а іншу частину перебував на лікарняному, де загальна

сума нарахованого доходу (сума зарплати за відпрацьований час та лікарняного) не перевищує розміру мінімальної зарплати;

- для працівника (за основним місцем роботи), який перебував на лікарняному повний місяць, у якому сума нарахованого лікарняного менше за мінімальний розмір зарплати, встановленої законом на місяць, за який нараховується зарплата (дохід);

- якщо після розподілу лікарняного (суми допомоги по тимчасовій непрацездатності відносяться до того місяця, за який вони нараховані) загальний дохід за місяць становить менше мінімального розміру;

- для працівників, які перебували у щорічних відпустках (на дітей, чорнобильських), у разі, якщо фактична база нарахування ЄСВ менше мінімальної зарплати;

- якщо сума допомоги по вагітності та пологах (відноситься до місяців, за які її нараховано) у якомусь місяці менше;

- у разі звільнення або прийняття працівника на основне місце роботи за умови відпрацювання ним всіх робочих днів звітного місяця за графіком роботи;

- якщо працівник – інвалід працює у фізичної особи підприємця (ФОП) (ставка ЄСВ – 22 %) [4].

Не застосовується норма нарахування ЄСВ із мінімальної зарплати до заробітної плати не за основним місцем роботи, до заробітної плати працівника-інваліда, до винагороди цивільно-правового характеру, у разі прийняття або звільнення працівника не першим робочим числом місяця.

У зв'язку з пенсійною реформою в Україні внесено зміни до деяких законодавчих актів України, які регулюють, зокрема, нарахування та сплату єдиного соціального внеску.

Розглянемо зміни в нарахуванні ЄСВ, які набудуть чинності з 1 січня 2018 року у зв'язку з прийняттям Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій» від 03.10.2017 р. № 2148-VIII, який набрав чинності 11 жовтня 2017 року [2] (рис. 1).

Також з 11.10.2017 року розширено коло осіб, які підлягають страхуванню у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності (ст. 18 ЗУ «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування»). До них, зокрема, віднесено осіб, які працюють на умовах цивільно-правового договору та фізичних осіб – підприємців. Відтепер виконавці робіт за цивільно-правовим договором зможуть отримувати допомогу у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності. Проте наведена норма запрацює лише після внесення змін до підзаконних актів.

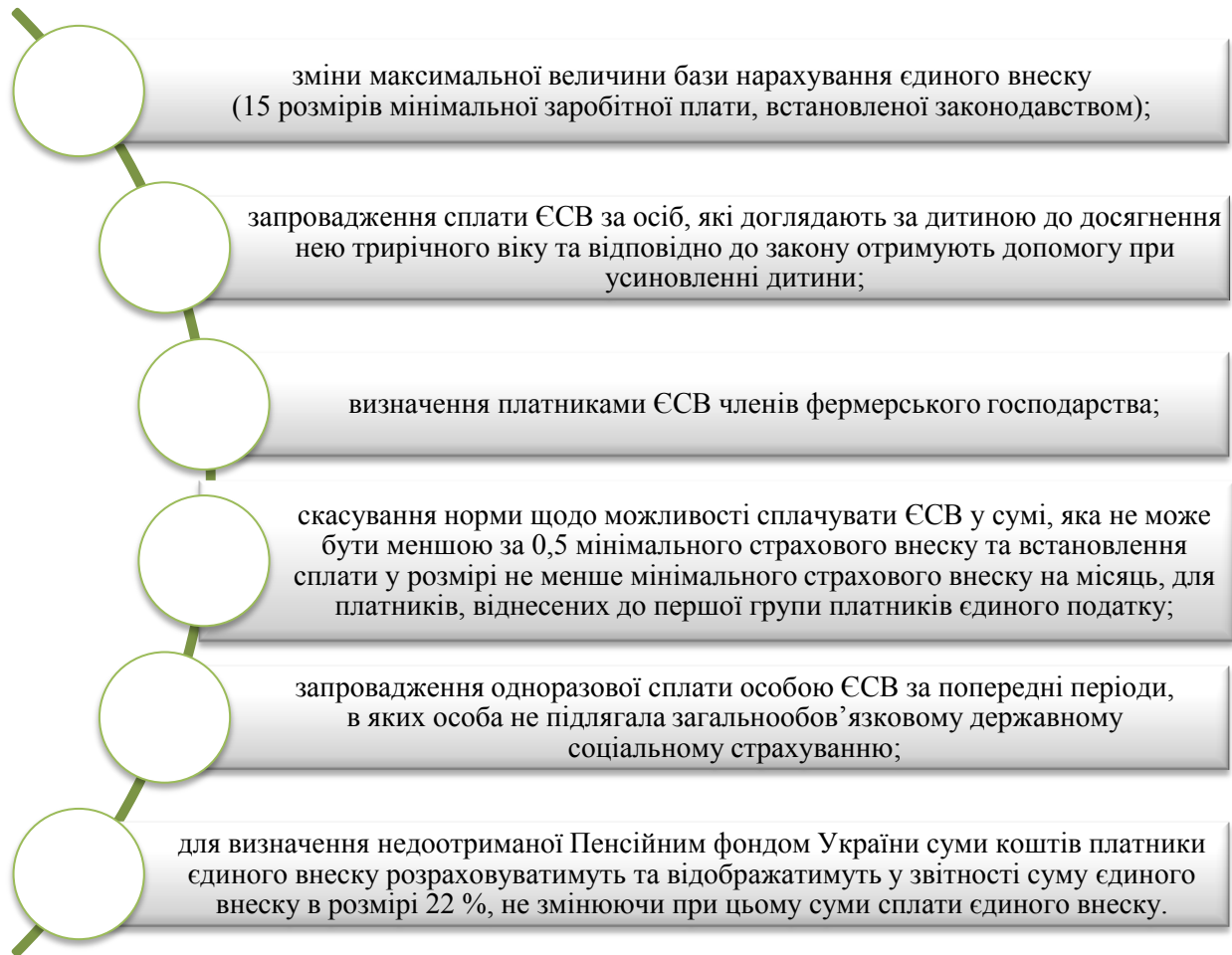

Рис. 1. Зміни в нарахуванні ЄСВ з 1 січня 2018 року

Таким чином, зазначені нововведення повинні позитивно вплинути на зростання доходів Пенсійного фонду України у 2018 році, а також збільшення категорій населення, які підлягатимуть загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню. Негативними наслідками може стати зростання податкового тягаря на малий та середній бізнес, зокрема на платників єдиного податку першої групи та членів фермерських господарств.

Список використаних джерел:

1. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України № 2464-VI від 01.01.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій: Закон України № 2148-VIII від 03.10.2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>.
3. Макаренко А.П. Оцінка реформування єдиного соціального внеску в Україні / А.П. Макаренко, А.В. Нікулін // Економіка та держава. – 2017. – № 1. – С. 15-18.
4. Нархування ЄСВ з мінімальної зарплати: таблиця від ДФС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://poltava.sfs.gov.ua/media-ark/news-ark/284713.html>.